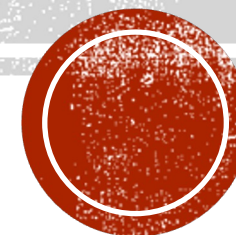

REVOLUTIA GLORIOASĂ

Prof. Grădinaru Doru-Nicolae
Colegiul Național „Grigore Moisil”, București

PREMISE POLITICE ȘI IDEOLOGICE

- În Anglia exista deja o tradiție a opoziției parlamentare față de monarhie, încă din timpul regelui Ioan fără de Țară. Magna Charta Libertatum, document redactat în 1215, stabilea un echilibru între rege și reprezentanții Stărilor din regat.
- O altă etapă importantă în istoria Angliei este reprezentată de introducerea anglicanismului, cult de tip protestant în care șeful bisericii este chiar regele, respingându-se astfel primatul papal. Anglicanismul a fost introdus în timpul regilor Henric al VIII-lea Tudor și Elisabeta I Tudor.

INSTAURAREA DINASTIEI STUART

- Regele Iacob I Stuart (James I, 1603-1625) este cel care a inaugurat dinastia Stuart la putere în Anglia, căutând să fundamenteze o monarhie de drept divin, stârnind opoziția Parlamentului. El a promovat anglicanismul și s-a arătat deosebit de intransigent față de catolici și puritani, unii dintre ei emigrând în America.
- Fiul său, Carol I (Charles I, 1625-1649), era atras de catolicism, mai ales datorită soției sale, Henrietta Maria a Franței, aceasta fiind catolică. Astfel, el a dus o politică filo-franceză, stârnind opoziția Parlamentului. La fel ca tatăl său, el a fost un tenace susținător al dreptului divin al regelui și în general, al casei regale. În prima parte a domniei sale, a dus o luptă dură pentru putere împotriva Parlamentului.

ÎNCEPUTURILE REVOLUȚIEI

- **Revoluția engleză** reprezintă un eveniment de o importanță deosebită, atât pentru istoria Angliei, cât și pentru cea mondială.
- La începutul secolului al XVII-lea, Anglia era, după Olanda (Provinciile Unite), cea mai dezvoltată țară a Europei. Dezvoltarea economică a condus la creșterea influenței **burgheziei** deținea manufacturi, bănci, companii comerciale, ferme în curs de constituire. Pentru a-și putea amplifica activitățile economice, burghezia avea nevoie de puterea politică în stat.
- Debutul revoluției a fost marcat de convocarea **Parlamentului** de către regele Carol I Stuart, în 1640, pentru a vota noi impozite. Momentul este urmat apoi de un război civil (1642-1649) între susținătorii acestuia și susținătorii Parlamentului.

RĂZBOIUL CIVIL

- Refuzul Parlamentului de a vota impozitele cerute de rege a dus la declanșarea războiului civil, în 1642. Regele a fugit din Londra și a încercat să înfrângă opoziția parlamentului prin forță.
- După ani de lupte, tabăra parlamentară, sprijinită de armata nou-modelată (New Model Army), a ieșit victorioasă. În 1649, monarhia a fost înlăturată, iar regele a fost înfrânt, judecat, condamnat la moarte și executat. Acesta a fost un eveniment fără precedent în istoria europeană a vremii.
- În locul monarhiei s-a instaurat republica, cunoscută sub numele de Commonwealth of England, iar conducerea a fost preluată de liderul parlamentar și militar Oliver Cromwell, acesta luându-și titulatura de Lord Protector.

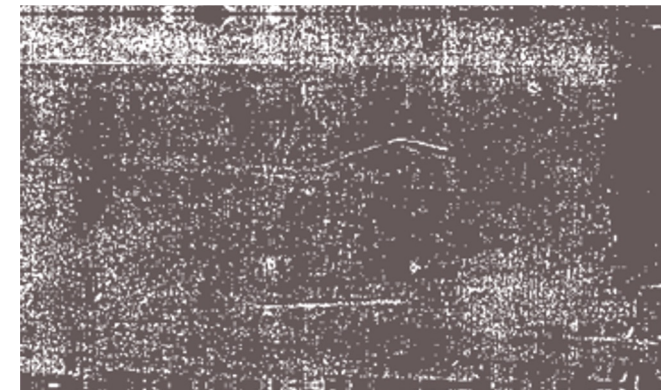
PROTECTORATUL

- Pentru a aplana tensiunile dintre radicali și moderați, dar și dintre armată și Parlament, Oliver Cromwell a angajat armata în campanii de cucerire în Irlanda și Scoția.
- Ulterior, pentru a pune capăt conflictelor interne generate de inegalitățile sociale și de opoziția față de autoritatea sa, Cromwell a dizolvat Parlamentul și s-a proclamat Lord Protector (1653–1658).
- Protectoratul a funcționat ca o dictatură militară: baza puterii era armata, iar Lordul Protector emitea ordonanțe cu valoare de lege, exercita atribuții executive și controla justiția.

RESTAURAȚIA

- După moartea lui Oliver Cromwell, în 1658, conducerea Protectoratului a fost preluată de fiul său, Richard Cromwell, însă acesta nu avea autoritatea tatălui său și a pierdut rapid sprijinul armatei și al Parlamentului.
- Instabilitatea politică ce a urmat a arătat fragilitatea republicii, iar generalul George Monck a intervenit pentru restabilirea ordinii.
- În 1660, Parlamentul a hotărât revenirea la monarhie, chemându-l pe Carol al II-lea (Charles II, 1660–1685) să urce pe tron, marcând începutul Restaurării. După el a domnit fratele său, Iacob al II-lea (James II, 1685–1688), ambii încercând să reintroducă absolutismul și creând premisele pentru noi conflicte între coroană și Parlament.

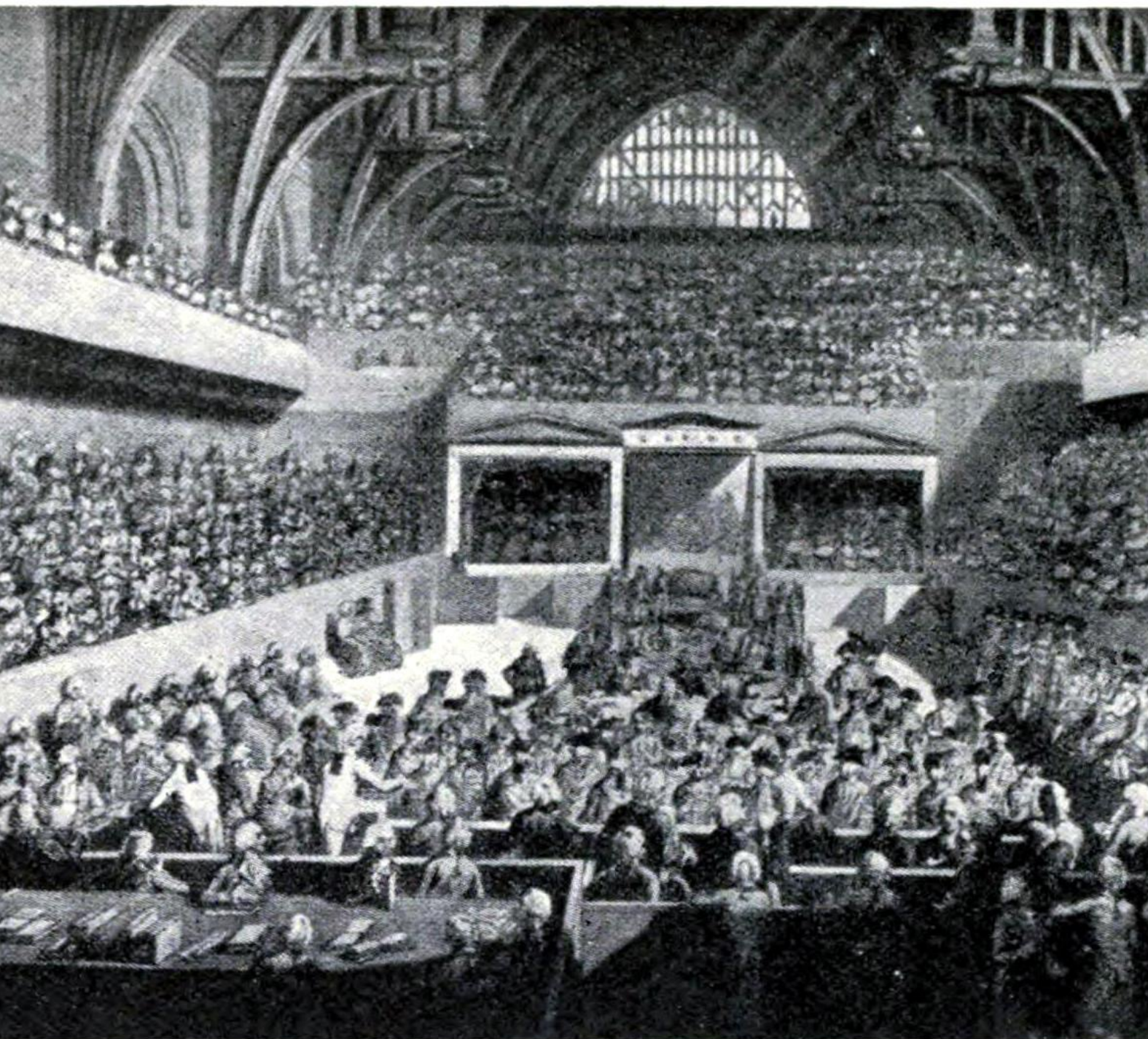

PROCLAMAREA MONARHIEI PARLAMENTARE

- Revoluția Glorioasă are loc în 1688 și marchează îndepărtarea ramurii catolice a dinastiei Stuart de pe tronul Angliei. Noul rege, Wilhelm de Orania (William of Orange), domnind împreună cu soția sa, Maria a II-a Stuart, acceptă Declarația Drepturilor (Bill of Rights, 1689), care garanta respectarea libertăților și consfințea supremația Parlamentului asupra monarhiei.
- Acesta este cel mai important moment din istoria politică a Angliei, deoarece se pun bazele monarhiei constituționale parlamentare. Mișcarea a fost, în esență, un transfer pașnic de putere, aproape fără vărsare de sânge, de unde și denumirea de „glorioasă”.

BILL OF RIGHTS

Documentul adoptat de Parlament în 1689 stabilea principii esențiale:

- Supremația Parlamentului asupra coroanei;
- Regele nu poate suspenda legile fără acordul Parlamentului;
- Nicio taxă sau impozit nu poate fi introdus fără votul Parlamentului;
- Armata permanentă în timp de pace nu poate exista fără consimțământ parlamentar;
- Alegerile pentru Parlament trebuie să fie libere;
- Libertatea de exprimare în debaterile parlamentare este garantată;
- Pedeapsa crudă și neobișnuită este interzisă;
- Succesiunea la tron este reglementată, pentru a preveni întoarcerea unui monarh catolic absolutist.

- Astfel, Anglia a devenit o monarhie constituțională, în cadrul căreia funcționa principiul separării puterilor în stat:

-